

Sygn. akt I NKRS 70/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołań A. G. i A. K.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 17 lutego 2021 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w M., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2020 r., poz. 585,

z udziałem A. L.-R.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 marca 2022 r.,

uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia Krajowej Radzie Sądownictwa.

UZASADNIENIE

I.

I.1. A. K. G. i A. Z. K. (dalej również: Odwołujące się albo Skarżące) wniosły odwołania od uchwały nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa z 17 lutego 2021 r. o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent RP)

wniosku o powołanie A. M. L.-R. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w M. (pkt 1 uchwały) oraz o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie I. D.-G., A. K. G., T. S. K., A. Z. K., R. K. Ł., A. E. M., R. R. oraz E. K. S. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w M. (pkt 2 uchwały).

Postanowieniem Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r. sprawę z odwołania A. Z. K. (I NKRS 71/21) połączono ze sprawą z odwołania A. K. G. (I NKRS 70/21) celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą I NKRS 70/21.

I.2. Powyższą uchwałę KRS nr [...] z 17 lutego 2021 r. Skarżące zaskarżyły w pkt 1 w całości oraz w pkt 2 w części, w której Krajowa Rada Sądownictwa (dalej również: KRS albo Rada) nie przedstawiła Prezydentowi RP wniosku o powołanie Skarżących do pełnienia urzędu na wymienionym stanowisku, wnosząc o uchylenie jej w zaskarżonych częściach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania KRS.

I.2.1. Skarżąca A. K. G. uchwale zarzuciła:

1. naruszenie art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 1, 2 i 3 u.KRS poprzez:

– dokonanie oceny kandydatury odwołującej się bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania przedstawionych przez nią materiałów oraz w sposób dowolny, co skutkowało przedstawieniem Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w M. A. M. L.-R. w miejsce Skarżącej,

– nierozpoznanie zgłoszonych kandydatur w oparciu o jasne i jednakowe dla wszystkich kryteria oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, zastosowanie wobec Skarżącej kryteriów pozamerytorycznych i dyskryminujących, co skutkowało przedstawieniem Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w M. A. M. L.-R. w miejsce Skarżącej,

- brak porównania i omówienia ocenianych kandydatur w oparciu o jednolite dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria ustawowe, a także niezastosowanie części ustawowych kryteriów oceny kandydatur, co skutkowało przedstawieniem Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w M. A. M. L.-R. w miejsce Skarżącej,

- zastosowanie odmiennych kryteriów oceny kandydatów w ustnych motywach podejmowanego rozstrzygnięcia oraz w pisemnym uzasadnieniu podjętej uchwały, co miało ten skutek, że ostatecznie nie jest wiadome, jakimi kryteriami kierowała się Rada rozstrzygając o przedstawieniu kandydatury A. M. L.-R. i nieprzedstawieniu kandydatury Skarżącej Prezydentowi RP,

- przerwanie przez Przewodniczącego KRS krańcowego referatu dokonywanego bezpośrednio przed głosowaniem, co uniemożliwiło zapoznanie się tego organu z rzeczywistymi kryteriami oceny dokonanej w pracy zespołów (nagranie z posiedzenia KRS z 17 lutego 2021 r. – 1 godz. 25 min.).

2. naruszenie art. 42 ust. 1 u.KRS poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w części dotyczącej kandydatury Skarżącej i pozostałych kandydatur w sposób uniemożliwiający poznanie motywów podjęcia uchwały, co wyklucza odniesienie się do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że kandydatura Skarżącej nie zasługuje na przedstawienie Prezydentowi RP wniosku o przedstawienie jej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w M.,

3. naruszenie art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie tj. brak dokonania oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w wyniku czego przedstawiono Prezydentowi RP wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w M. A. M. L.-R. w miejsce Skarżącej.

I.2.2. Skarżąca A. Z. K. zaskarżonej uchwale zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 28 ust. 3 u.KRS poprzez wzięcie udziału w rozpoznaniu sprawy przez członka KRS, co do którego bezstronności zachodziły uzasadnione wątpliwości, wobec której to okoliczności zachodzi obawa o bezstronność i obiektywizm innych członków Rady,

b) art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 1-3 u.KRS w zw. z § 19 ust. 1-10 Regulaminu KRS poprzez:

– dokonanie oceny kandydatury Skarżącej bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób dowolny oraz sprzeczny ze zgromadzonym materiałem, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów, z pominięciem rzetelnej oceny jej kwalifikacji i kwalifikacji konkurujących z nią kandydatów, w tym okoliczności przedstawionych przez Zespół członków KRS (dalej: Zespół) w związku z rekomendacją jej kandydatury, niewskazanie precyzyjnych kryteriów, które zdecydowały o odmowie rekomendacji i przedstawienia jej kandydatury Prezydentowi RP,

– nieprzyjęcie stanowiska Zespołu oraz podjęcie uchwały wbrew temu stanowisku, bez ustosunkowania się i wyjaśnienia tego faktu,

Nieuwzględnienie jednogłośniego poparcia udzielonego Skarżącej przez Kolegium Sądu Okręgowego w T.,

c) art. 42 ust. 1 u.KRS poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w części dotyczącej kandydatury Skarżącej i Uczestniczki w sposób uniemożliwiający poznanie motywów podjęcia uchwały, co utrudnia odniesienie się do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że kandydatura Skarżącej jest gorsza od kandydatury Uczestniczki – pomimo legitymowania się przez Skarżącą większymi niż Uczestniczka przymiotami;

2. obrażę prawa materialnego, tj. art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP poprzez nieprawidłową ocenę kwalifikacji kandydatów w oparciu o przyjęte wiodące kryteria, skutkującą niewłaściwą oceną ich dorobku, w wyniku czego Prezydentowi RP przedstawiono wniosek o powołanie osoby wskazanej w pkt 1 uchwały, a nie przedstawiono wniosku o powołanie Skarżącej.

1.2.3. W uzasadnieniu Skarżąca A. K. G. podniosła m.in., że z art. 35 ust. 2 u.KRS wynika, iż najistotniejszym kryterium wyboru kandydata do pełnienia funkcji sędziego są jego kwalifikacje. Przytoczyła uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 13 lipca 2012 r. (III KRS 17/12), w którym wskazano, że główną podstawą wartościowania kandydata w zakresie kwalifikacji zawodowych jest opinia sędziego wizytatora, sporządzona zgodnie z przepisami prawa o ustroju sądów powszechnych. Skarżąca podniosła, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Rada nie wskazała przewagi kwalifikacji zawodowych A. M. L.-R. nad kwalifikacjami pozostałych kandydatów, w szczególności nie wykazała, aby oceny ze studiów, aplikacji, a w szczególności ocena sędziego wizytatora oraz stwierdzone przez niego kwalifikacje osobowościowe rekomendowanej Kandydatki przewyższały odpowiednie kryteria oceny dotyczące Skarżącej. Zamiast porównania kwalifikacji zawodowych Rada, zdaniem Skarżącej, skupiła się na pozostałych kryteriach, wymienionych w art. 35 ust. 2 u.KRS, w szczególności dokonaniach naukowych rekomendowanej Kandydatki. Ponadto Skarżąca podniosła, że Rada zastosowała w odniesieniu do niej kryterium dyskryminujące w postaci „braku konsekwencji w wyborze drogi życiowej” z uwagi na to, że Skarżąca ukończyła studia medyczne w Akademii Medycznej w L. i przez okres 9 lat (5 lat studiów i 4 lata praktyki) pracowała jako lekarz stomatolog. Kryterium to nie zostało wymienione w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, Skarżąca wskazuje jednak, że zostało wyeksponowane podczas prezentacji kandydatury Skarżącej na posiedzeniu Rady 17 lutego 2021 r. i przez to miało istotny wpływ na ostateczny kształt uchwały.

Z kolei Skarżąca A. Z. K. w uzasadnieniu odwołania podniosła m.in., że naruszenie art. 28 ust. 3 u.KRS nastąpiło na skutek wzięcia udziału w rozpoznaniu sprawy przez członka KRS – R. P., co do którego bezstronności zachodziły uzasadnione wątpliwości, a z faktu tego wynika z kolei uzasadniona obawa co do bezstronności i obiektywizmu pozostałych członków Rady. Skarżąca wskazała, że Uczestniczka przedstawiona z wnioskiem o powołanie wykonuje obowiązki starszego asystenta sędziego w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...], a więc tym samym wydziale, do którego delegowany jest SSR R. P.. Powiązanie to nie zostało ujawnione zarówno przez sędziego P., jak i przez Uczestniczkę.

Zdaniem Skarżącej w świetle art. 28 ust. 3 u.KRS zachodzą uzasadnione wątpliwości co do bezstronności członka KRS oraz obawa, czy w związku z powołaną okolicznością inni członkowie Rady zachowali bezstronność i obiektywizm podczas głosowania.

Uzasadniając pozostałe zarzuty naruszenia przepisów postępowania A. Z. K. podniosła, że podejmując zaskarżoną uchwałę Rada nie uwzględniła ponad dziesięcioletniego doświadczenia Skarżącej w pracy asystenta sędziego w wydziale cywilnym oraz wydziale rodzinnym i nieletnich, do którego przewidziany jest zwolniony etat. Rada nie uwzględniła też ponadprzeciętnego obciążenia i wyników zawodowych Skarżącej, podnoszenia przez nią kwalifikacji zawodowych oraz pozaetatowej pracy w poradni rodzinnej. A. Z. K. wskazała też, że okres zatrudnienia w wydziale cywilnym Uczestniczki przedstawionej z wnioskiem o powołanie wynosił niewiele ponad rok. Rada nie wyjaśniła znaczenia dorobku naukowego Uczestniczki w zakresie prawa pracy dla praktyki w wydziale rodzinnym i nieletnich. Zdaniem Skarżącej między jej kwalifikacjami, a kwalifikacjami Uczestniczki przedstawionej z wnioskiem o powołanie zachodzą dysproporcje, do których Rada nie ustosunkowała się w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, nie wyjaśniając tym samym motywów dokonanego wyboru. Nie uzasadniła też należycie odstąpienia od poparcia kandydatury Skarżącej przez zespół KRS oraz Kolegium Sądu Okręgowego w T..

Zarzut naruszenia prawa materialnego A. Z. K. uzasadniła podnosząc, że o ile Rada wskazała, jakie kryteria zostały przyjęte jako podstawa oceny kandydatów, to kryteria te nie zostały jednakowo zastosowane w odniesieniu do Skarżącej i Uczestniczki przedstawionej z wnioskiem o powołanie. Oba kryteria – ocena kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe – zdaniem Skarżącej nie zostały jednakowo zestawione w relacji do cech poszczególnych kandydatów.

I.3. W odpowiedzi na odwołania Rada wniosła o ich oddalenie w całości jako pozbawionych uzasadnionych podstaw.

Zdaniem Rady Skarżące nie wykazały, aby zaskarżona uchwała została wydana sprzecznie z prawem. W treści odpowiedzi wskazano między innymi, że KRS zastosowała jasne i jednakowe dla wszystkich uczestników postępowania

kryteria oceny oraz szczegółowo przedstawiła, dlaczego rekomendowana Kandydatka została oceniona wyżej niż kandydatury Skarżących.

Odnosząc się do zarzutu przyjęcia dyskryminującego kryterium braku konsekwencji w wyborze drogi życiowej Rada wskazała, że kryterium to nie znalazło odzwierciedlenia w uzasadnieniu uchwały, ponieważ stanowi wyraz oceny kandydatury przez referenta, nie zaś przez Radę.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 28 ust. 3 u.KRS Rada przypomniała treść przepisu i wskazała, że w postępowaniu nominacyjnym nie został złożony wniosek w trybie art. 28 ust. 3 u.KRS. Ponadto Rada wskazała, że w postępowaniu nie zachodzą przesłanki wyłączenia członka Rady z urzędu.

I.4. Pismami z 8 kwietnia 2021 r. nominowana zaskarżoną uchwałą Kandydatka, A. M. L.-R., zajęła wnikliwie stanowisko w sprawie, odnosząc się do podniesionych przez Skarżące zarzutów oraz wnioskując o oddalenie odwołania.

II.

II.1. Uchwałą nr [...] z 17 lutego 2021 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w M., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2020 r., poz. 585, KRS przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie A. M. L.-R. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w M. (pkt 1 uchwały) i nie przedstawiła Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na tym stanowisku: I. D.-G., A. K.-G., T. S. K., A. Z. K., R. K. Ł., A. E. M., R. R. oraz E. K. S..

II.2. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że w celu przygotowania do rozpatrzenia sprawy na posiedzeniu Rady Przewodniczący wyznaczył zespół członków Rady (dalej: Zespół), zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b u.KRS.

Na posiedzeniu 15 lutego 2021 r. Zespół, po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami, przeprowadził naradę i bezwzględną większością głosów (2 głosy „za”, 0 głosów „przeciw”, 1 głos „wstrzymujący się”) postanowił rekomendować Radzie kandydaturę A. Z. K.. Pozostali kandydaci nie uzyskali poparcia Zespołu. Skarżąca, A. K. G., uzyskała 1 głos „za”, 0 głosów „przeciw”, 2 głosy „wstrzymujące się”, podobnie jak Uczestniczka – A. M. L.-R.

W uzasadnieniu stanowiska Zespół wskazał, że za rekomendacją A. Z. K. przemawiają w szczególności: dotychczasowe ponad dziesięcioletnie doświadczenie w pracy na stanowisku asystenta sędziego w wydziale cywilnym, wydziale karnym oraz wydziale rodzinnym i nieletnich, uzyskana ocena kwalifikacji, bardzo duża liczba projektów orzeczeń merytorycznych sporządzana przez kandydatkę, doświadczenie w zakresie wszystkich kategorii spraw objętych kognicją wydziału rodzinnego i nieletnich, w którym przewidziany jest wolny etat, a także najwyższe jednogłośnie poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w T. (7 głosów „za”, 0 głosów „przeciw”, 0 głosów „wstrzymujących się”).

II.3. W uzasadnieniu uchwały przedstawiono życiorysy zawodowe kandydatów oraz wyniki ocen kwalifikacji, dokonanych przez sędziów wizytatorów.

Rada uznała, że wszyscy kandydaci biorący udział w konkursie spełniają wymagania ustawowe przewidziane dla kandydatów do pełnienia urzędu sędziego. Wskazała, że podejmując uchwałę kierowała się kryteriami wymienionymi w art. 35 ust. 2 i 3 u.KRS i uwzględniła uzyskane przez kandydatów oceny kwalifikacji, doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych oraz wynik głosowania Kolegium Sądu Okręgowego w T.. W innym miejscu uzasadnienia stwierdziła, że przy podejmowaniu decyzji Rada kierowała się oceną kwalifikacyjną oraz doświadczeniem zawodowym kandydatów.

II.4. W trakcie posiedzenia Rady 17 lutego 2021 r. na kandydaturę A. M. L.-R.oddano 12 głosów „za”, 0 głosów „przeciw” i 6 głosów „wstrzymujących się”. W rezultacie kandydatura ta, jako jedyna, uzyskała bezwzględną większość głosów. Skarżąca A. K. G. uzyskała 4 głosy „za”, 0 głosów „przeciw” i 13 głosów

„wstrzymujących się”, zaś Skarżąca A. Z. K. uzyskała 5 głosów „za”, 0 głosów „przeciw” i 11 głosów „wstrzymujących się”.

W uzasadnieniu uchwały zwrócono uwagę na to, że A. M. L.-R. między innymi prowadzi aktywną działalność naukową i dydaktyczną, posiada stopień doktora nauk prawnych i jest autorką licznych publikacji. Wskazano też na bardzo wysoką ocenę kwalifikacji Kandydatki przez sędzię wizytator oraz na pozytywne opinie przełożonych. Zdaniem Rady krótszy staż zawodowy A. M. L.-R. nie obniża ogólnej bardzo wysokiej oceny Kandydatki, między innymi dlatego, że przez wiele lat z sukcesami łączy pracę na stanowisku asystenta sędziego z pracą naukową.

Rada uznała, że pozostali Kandydaci nie wypełniają ocenianych łącznie kryteriów wyboru, wymienionych w art. 35 ust. 2 u.KRS, w stopniu wyższym niż A. M. L.-R.. W odniesieniu do Skarżącej Rada wskazała, że ocenia wyżej zarówno doświadczenie zawodowe, jak i dorobek naukowy rekomendowanej Kandydatki.

W innym miejscu uzasadnienia wskazano, że za wyższością kandydatury A. M. L.-R. przemawia całokształt okoliczności sprawy, w tym przede wszystkim zdobyta wiedza prawnicza, dotychczasowe doświadczenie w pracy na stanowisku asystenta sędziego oraz starszego asystenta sędziego, praca naukowo-dydaktyczna na Uniwersytecie [...] w R., znaczący dorobek naukowy, wysoka ocena kwalifikacji i poziom poparcia Kolegium Sądu Okręgowego w T.. W odniesieniu do ostatniego z wymienionych kryteriów Rada wskazała, że najwyższe poparcie Kolegium uzyskała A. Z. K., jednak kryterium to nie przesądza samodzielnie o wyniku postępowania nominacyjnego.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Granice rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy z odwołania od uchwały KRS w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisko sędziowskie wyznacza art. 44 ust. 3 u.KRS, zgodnie z którym do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, za wyjątkiem art. 87¹ k.p.c. Dlatego też stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie

w granicach zaskarżenia i w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod uwagę tylko nieważność postępowania.

Według art. 44 ust. 1 u.KRS podstawą odwołania od uchwały KRS może być wyłącznie sprzeczność uchwały z prawem. Sąd Najwyższy nie ma zatem kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydatów na stanowisko sędziowskie, ani decydowania o tym, który z nich powinien zostać przedstawiony Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu sędziego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 20 października 2009 r., III KRS 13/09; z 5 sierpnia 2011 r., III KRS 10/11; z 5 sierpnia 2011 r., III KRS 10/12; z 12 lutego 2014 r., III KRS 1/14; z 4 kwietnia 2013 r., III KRS 173/13; z 4 kwietnia 2013 r., III KRS 172/13, z 15 maja 2013 r., III KRS 197/13). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że sprawowana przezeń kontrola obejmuje w szczególności ocenę, czy KRS w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 października 2015 r., III KRS 50/15; z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; z 9 maja 2019 r., I NO 35/19; z 10 października 2019 r., I NO 142/19; z 27 maja 2020 r., I NO 41/19). Wymaganie to wynika z obowiązku stosowania art. 60 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. Ocena prawidłowości działania KRS sprowadza się w tym zakresie do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Nie chodzi tu zatem o ocenę kwalifikacji czy wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania, ale formalny aspekt dostępu do służby (wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 41/19).

III.2. Stosownie do art. 37 ust. 1 u.KRS, jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, Rada rozpatruje i ocenia wszystkie zgłoszone kandydatury łącznie. Przyjmuje się, że dokonując oceny poszczególnych kandydatów oraz wyboru tych, którzy zostaną przedstawieni z wnioskiem o powołanie, Rada ma obowiązek kierować się oceną kwalifikacji kandydatów, uwzględniając ich doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje,

publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia. Katalog ten nie ma charakteru wyczerpującego, nie stanowi również hierarchii kryteriów, a Rada sama decyduje, które kryteria w danym postępowaniu nominacyjnym uzna za kluczowe. Do kompetencji Rady należy zarówno dobór kryteriów oceny, jak również znaczenie przywiązywanie do poszczególnych kryteriów przy ocenie kandydatów (wyroki Sądu Najwyższego: z 5 września 2013 r., III KRS 210/13; z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21).

III.3. W orzecznictwie wskazuje się, że Rada ma znaczną swobodę oceny kandydatów ubiegających się o pełnienie urzędu na stanowiskach sędziowskich (wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2021 r., I NKRS 3/21). Do kompetencji Sądu Najwyższego należy jednak ustalenie, czy przy dokonywaniu tej oceny Rada nie przekroczyła granic uznania (wyroki Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12; z 7 listopada 2016 r., III KRS 27/16; z 17 czerwca 2020 r., I NO 155/19; z 1 lipca 2020 r., I NO 156/10; z 19 stycznia 2021 r., I NKRS 8/21; z 9 marca 2021 r., I NKRS 3/21; z 13 marca 2021 r., I NKRS 13/21; z 26 maja 2021 r., I NKRS 41/21). Przyjmuje się również, że swoboda wyboru kandydatów, którzy zostaną przedstawieni Prezydentowi RP, nie jest nieograniczona, a wyboru kandydatów nie można odrywać od ustawowych przesłanek czy zgromadzonej w sprawie dokumentacji (wyroki Sądu Najwyższego: z 3 czerwca 2019 r., I NO 36/19; z 1 lipca 2020 r., I NO 17/20). Dodatkowo swobodę Rady w zakresie wskazywania kandydatów istotnie ogranicza orzecznictwo TSUE, na co wskazał m.in. Sąd Najwyższy w uchwale składu 7. sędziów SN z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19.

III.4. Według art. 33 ust. 1 u.KRS w sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. W orzecznictwie wskazuje się, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem

wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; z 22 maja 2012 r., III KRS 14/12, z 15 lutego 2019 r., I NO 14/19; z 20 listopada 2019 r., I NO 19/19; z 2 lutego 2021 r., I NKRS 10/21; z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 54/21).

III.5. Przechodząc do realiów sprawy zaznaczyć należy, że częściowo zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 1 i 2 u.KRS, gdyż Rada nie wykazała, że rozpoznała zgłoszone kandydatury według jasnych i jednakowych dla wszystkich kryteriów, które nie mają charakteru dyskryminującego oraz pozamerytorycznego. Częściowo zasadny okazał się też zarzut naruszenia art. 60 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Naruszenie to w ocenie Sądu Najwyższego powoduje konieczność uchylenia uchwały.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego precyzuje się, że sprawowana przezeń kontrola obejmuje w szczególności ocenę, czy KRS w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 6 października 2015 r., III KRS 50/15; 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; 9 maja 2019 r., I NO 35/19; 10 października 2019 r., I NO 142/19). Wymóg ten wynika z obowiązku stosowania art. 60 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Ocena prawidłowości działania KRS sprowadza się w tym zakresie do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Nie chodzi tu o ocenę kwalifikacji czy wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania, ale formalny aspekt dostępu do służby.

Podczas posiedzenia Rady wskazano jako jeden z argumentów za niewskazaniem Skarżącej G. „brak konsekwencji w wyborze drogi życiowej”. Wątek ten pojawia się też w uzasadnieniu uchwały. Uzasadnione wydaje się więc wskazanie, że studia na kierunku medycznym i kilkuletnia praktyka w zawodzie lekarza dentysty uznane zostały za argument na niekorzyść Skarżącej G., podczas gdy ocenie winny podlegać kryteria wskazane w ustawie (i uchwale), a okoliczności

takie jak dodatkowa specjalistyczna wiedza, wykształcenie, praktyka zawodowa nie mogą mieć charakteru dyskryminacyjnego. W istocie najczęściej stanowią one dodatkowy atut, na co wskazał też sędzia wizytator oceniający kandydaturę Skarżącej.

W ocenie Sądu Najwyższego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały kryteria oceny kandydatów w zestawieniu ze wskazanymi tam okolicznościami nie pozwalają na wniosek o zastosowaniu przez Radę jednolitych i niedyskryminujących kryteriów selekcyjnych. Z treści uzasadnienia (s. 19) wynika, że za podstawowe kryteria oceny przyjęto ocenę kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe kandydatów. O ile uczestniczka przedstawiona z wnioskiem o powołanie, podobnie jak A. K., uzyskała pozytywną ocenę kwalifikacji, to w przypadku A. G. ocena ta była wyróżniająca. W szczególności – w opinii sędziego wizytatora – Kandydatka posiada wyjątkowe predyspozycje do wykonywania zawodu sędziego i powołanie jej na ten urząd byłoby niezwykle korzystne dla wymiaru sprawiedliwości. Można zauważyć, że sformułowanie wniosków oceny kwalifikacji kandydatki na urząd sędziego w tak jednoznacznie pozytywny sposób należy do rzadkości. Jednocześnie podważa trafność stwierdzenia (s. 23), że ocena kwalifikacji nie różnicuje kandydatury A. G. na niekorzyść osoby wskazanej Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie.

Z uzasadnienia uchwały nie wynika również, aby przedstawione tam okoliczności dotyczące doświadczenia zawodowego Uczestniczki przedstawionej z wnioskiem o powołanie wskazywały, że doświadczenie to wyróżnia ją na tle obu Skarżących. Uzasadniając wybór tej właśnie Kandydatki (s. 21-22) Rada wskazuje na dorobek naukowy, fakt uzyskania stopnia doktora nauk prawnych oraz publikacje naukowe. Odnotować można, że dorobek naukowy został przez ustawodawcę wymieniony obok doświadczenia zawodowego jako odrębne kryterium oceny kandydatów (art. 35 ust. 2 pkt 1 u.KRS), które w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały nie zostało wskazane jako decydujące. O ile praca naukowo-dydaktyczna mieści się w zakresie pojęcia doświadczenia zawodowego, to trudno zakwalifikować w ten sposób uzyskanie stopnia naukowego lub autorstwo publikacji naukowych – należących do odrębnego kryterium oceny. Rada, odnosząc się do kwestii przydatności dorobku naukowego w zakresie prawa pracy

dla orzekania w wydziale rodzinnym i nieletnich, odwołała się natomiast do kryterium potencjału intelektualnego wybranej Kandydatki, które to kryterium nie zostało jednak wymienione w ustawie, ani też odniesione do pozostałych uczestników postępowania.

Z treści uzasadnienia wynika również, że przy ocenie kandydatów Rada uwzględniła także wynik głosowania Kolegium Sądu Okręgowego w T.. W głosowaniu tym wybrana przez Radę Kandydatka oraz Skarżąca A. G. uzyskały jednakowy wynik (4 głosy „za”, 1 głos „przeciw”, 2 głosy „wstrzymujące się”). Najwyższe, jednogłośnie poparcie (7 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i wstrzymujących się) uzyskała natomiast Skarżąca A. K.. Chociaż Rada nie ma obowiązku podzielenia stanowiska Kolegium to odstępnie od niego powinno być uzasadnione przeważającymi cechami wybranej Kandydatki w zakresie innych kryteriów oceny. Uzasadnienia takiego Rada nie przedstawiła, stwierdzając jedynie, że poparcie Kolegium nie może stanowić kryterium samodzielnie przesądzającego o wyniku postępowania (s. 27).

W uzasadnieniu uchwały nie wskazano również przyczyn odstąpienia Rady od stanowiska Zespołu, który rekomendował kandydaturę Skarżącej A. K. (s. 2-3). Rada nie jest związana stanowiskiem Zespołu, jednak nieuwzględnienie tego stanowiska, mającego stanowić dla Rady wsparcie w zakresie pogłębionej, merytorycznej oceny kandydatów, może rodzić wątpliwości co do oceny dokonanej przez Radę w pełnym składzie. Odstąpienie więc przez Radę od stanowiska Zespołu powinno zatem zostać odpowiednio szczegółowo uzasadnione.

III.6. Pozostałe zarzuty podniesione przez Skarżące okazały się niezasadne.

Naruszenie art. 42 ust. 1 u.KRS polegać miało na sporządzeniu uzasadnienia uchwały w sposób uniemożliwiający poznanie motywów rozstrzygnięcia. Tymczasem motywy rozstrzygnięcia zostały wskazane wyraźnie w uzasadnieniu.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 u.KRS uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. Powołany przepis nie określa wprost wymaganej treści uzasadnienia uchwał nominacyjnych KRS. Nie powinno jednak ulegać wątpliwości, że ustawodawca nie przyzwala przez to Radzie na arbitralność. Swoboda wyboru

kandydatów, którzy zostaną przedstawieni Prezydentowi RP, nie jest nieograniczona, a wyboru kandydatów nie można odrywać od ustawowych przesłanek czy zgromadzonej w sprawie dokumentacji (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 czerwca 2019 r., I NO 36/19; z 1 lipca 2020 r., I NO 17/20).

Szczegółowe wymogi co do treści uzasadnienia uchwał KRS nie zostały ustawowo uregulowane. W art. 42 ust. 1 u.KRS przyjęto jedynie, że uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. W związku z brzmieniem tego przepisu w orzecznictwie przyjmuje się, że Rada jest zobligowana do wyjaśnienia wszystkim kandydatom, jakimi kryteriami kierowała się przy wyborze. Uzasadnienie decyzji Rady ma na celu umożliwienie kandydatom porównania swojej kandydatury z innymi (zrozumienie dlaczego inni kandydaci, zdaniem Rady, okazali się lepsi) oraz zweryfikowanie czy zachowane zostały wszystkie zasady proceduralne postępowania nominacyjnego, w tym zastosowanie ustawowych kryteriów wyboru kandydatów w sposób jednolity, co poddaje się osądowi w toku postępowania sądowego (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21; z 12 maja 2021 r., I NKRS 52/21). Przyjmuje się jednak również, że uzasadnienie nie może być powtórzeniem treści całego zgromadzonego materiału sprawy (m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 12 czerwca 2012 r., III KRS 15/12; 4 lipca 2012 r., III KRS 16/12 oraz 12 czerwca 2013 r., III KRS 201/13; z 3 marca 2021 r., I NKRS 20/21). Wystarczające jest przytoczenie tych informacji, które uzasadniają podjęcie przez Radę określonego rozstrzygnięcia (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NKRS 34/21).

W ocenie Sądu Najwyższego uzasadnienie zaskarżonej uchwały, pomimo pewnych mankamentów, nie zostało sporządzone w sposób sprzeczny z prawem. Treść uzasadnienia pozwala na ustalenie motywów wyboru.

III.7. Nie zasługiwał na uwzględnienie również podniesiony przez Skarżącą A. K. zarzut naruszenia art. 28 ust. 3 u.KRS. Do naruszenia powołanego przepisu miało dojść poprzez wzięcie udziału w rozpoznaniu sprawy przez SSR R. P., wobec którego – w ocenie Skarżącej – zachodziły wątpliwości co do bezstronności, skutkujące obawą o bezstronność i obiektywizm innych członków Rady. Zauważając jednak należy, że art. 28 ust. 3 u.KRS dotyczy wyłączenia członka Rady na

wniosek, pochodzący od niego samego albo osoby, której sprawa podlega rozpatrzeniu. Naruszenie powołanego przepisu nie następuje zatem w przypadku, gdy – jak w rozpoznawanej sprawie – stosownego wniosku nie zgłoszono, niezależnie od tego, czy zaistniały wskazane w treści przepisu przesłanki wyłączenia. Na marginesie należy zauważyć, że podniesione przez Skarżącą A. K. wątpliwości, nie mając uzasadnienia w ustawie, znajdują pewne uzasadnienie o tyle, że powszechną praktyką jest wyłączanie się z gremiów decydujących osób, których łączy osobą o której decydują relacja koleżeńska z pracy.

III.8. Jak wskazano Sąd Najwyższy uchyła zaskarżoną uchwałę KRS, gdy podniesione w odwołaniu zarzuty, choćby częściowo okazały się zasadne. Zarówno Kandydatka wskazana przez Radę, jak i obie Skarżące – jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonej uchwały – mają zbliżone doświadczenie zawodowe. Skarżąca A. G. uzyskała wyróżniającą ocenę kwalifikacji sędziego wizytatora. Z kolei A. K. uzyskała rekomendację Zespołu oraz najwyższe, jednogłośnie poparcie Kolegium Sądu Okręgowego. W takich okolicznościach Rada zobligowana jest do wyraźnego wskazania tych elementów oceny, które przesądziły o wyborze A. L.-R., i które sprawiają, że została ona uznana za Kandydatkę lepszą od Skarżących, pomimo wymienionych okoliczności świadczących na ich korzyść. Specyfika procedowania organu kolegialnego nie może zwalniać z tego wynikającego z norm konstytucyjnych obowiązku. Tym bardziej nie może prowadzić do wskazywania zastosowania kryteriów oceny w sposób dyskryminujący.

Kontrola wyników postępowania przed KRS w sprawie indywidualnej nie oznacza współuczestnictwa Sądu Najwyższego w decydowaniu o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego. Sąd nie może wkraczać w zakres konstytucyjnych kompetencji KRS (wyrok SN z 17 czerwca 2020 r., I NO 155/19). Ostatecznie to KRS podejmuje uchwałę nominacyjną w zgodzie z prawem, mając na uwadze – w konkretnej sprawie – wytyczne dokonane przez Sąd Najwyższy.

III.9. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżoną uchwałę w punkcie pierwszym w całości oraz w punkcie drugim co do Skarżących i w tym

zakresie przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.

a.s.